СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ IX. | Олифантъ, Па. Четверъ 26-го Грудня 1901. | Число 52.

Перeглядъ тыждневый.

Стало ся. Дня 16. с. м. принявъ конґресъ Спол. Державъ договоръ, заключеный мѣжь державнымъ секретаромъ Гейомъ и анґлійскимъ амбасадоромъ, лордомъ Понсефотъ, въ справѣ Истмійского каналу. Не було великихъ заходовъ, ани жѣ анѣ опозиціи. За договоромъ голосувало 76, противъ 6 конґр сменовъ. Теперь вже не лишае ся нѣчого иншого, лише ухвалити міліоновй сумы на роботы коло каналу, и все пôде, неначе по маслѣ. Америка зô своими капіталами докаже того, чого навѣть мати природа не могла зробити: перерѣже величезнй скалы, сполучить два океаны и скоротить дорогу богатствамъ, якй зъ подвôйною силою мають плисти до кишенѣ американьскихъ богачôвъ. Се буде здѣйсненемъ одноu амбітноu забаганки тыхъ самыхъ богачôвъ. До здѣйсненя другихъ своихъ забаганокъ, они такъ само йдуть систематично, о сколько лишь дозволяе имъ опінія широкого загалу або не задержують прочй перепоны. Ось и послѣдными часами не дають имъ спати великй робôтничй орґанізаціи, котрй множать ся безъ упину, мôцнѣють и прибирають грозну поставу. Така юнія сполученыхъ майнерôвъ, федерація працѣ и пр. то вже велика сила, де стало рядами по кôлька сотъ тысячъ, а навѣть по кôлька міліонôвъ робôтникôвъ, щобы успѣшно прямовати на дорогу до свѣдомости. Що-жь робить жмѣнка капіталістôвъ? Ого починае спѣвати давну и перестарѣлу пѣсню о погодженю працѣ зъ капіталомъ. Того самого дня, якъ въ конґресѣ голосовано надъ договоромъ въ справѣ Истмійского каналу, вôдбувала ся въ Ню Йорку конференція кôлькохъ робôтничихъ представителѣвъ зъ капіталістичными, въ цѣли обдуманя средствъ, при помочи якихъ можна бы було навязати пріязнй вôдносини мѣжь капіталомъ и працею, тай въ сей способъ зарадити такъ частымъ страйкамъ. На конференціи бувъ присутнымъ Маркъ Ганна, президентъ сталевого тросту — Швабъ, католицкій архиепископъ Айрлендъ, протестантскій епископъ Патеръ и т. п. »пріятелѣ« робôтникôвъ. Само собою розумѣе ся, що зъ тои конференціи не вийшло нѣчого путнього, подôбно, якъ зъ мировыхъ робôтничихъ судôвъ въ рокахъ 1860 и 1886. Они мали тику саму цѣль и упали — а такъ само упаде всяке змагане на тôмъ поли. Капіталъ и праця, се огонь и вода, правда и неправда, проте й злагоды не буде мѣжь ними. Борба и ще разъ борба, ажь доки одно зъ нихъ не впаде зломане борбою.

Въ добре поинформованыхъ кругахъ твердять, немовь бы выбôръ Палми на президента кубаньскои републики, бувъ запевненый. Єго противникъ, Масо, не удержить ся нѣякъ тымъ больше, що въ хосенъ Палми працюе правительство и американьскй політикеры. А мы знаемо зъ досвѣду, кôлько такй силы можуть здѣлати.

Филипиньска комісія оголосила свое справоздане, де говорить ся, що ворсхобня на островахъ вже „зовсѣмъ“ придушена зъ выняткомъ провінцій Ботанґасъ, Самаръ, Боголь и Миндоро. Комісія поручае також, абы все полишити на островахъ такъ якъ було до теперь, и то найбольше на два роки. Опосля, радить, ввести правительство репрезентаційне, котре мае складати ся зъ цивільного ґубернатора, рады праводавчои и народного сойму. Кромѣ того Филипинцѣ мали бы двохъ делеґатôвъ въ конґресѣ вашинґтоньскôмъ, але найвысшимъ урядникомъ островôвъ все таки бувъ бы нѣхто инший лишь президентъ Спол. Державъ. Словомъ, комісія бажае для Филипинцѣвъ кураторѣ, щобы нѣколи не поважили ся вырвати зъ пôдъ опѣки Американцѣвъ. Такихъ опѣкунôвъ мають також галицкй Русины въ польской шляхтѣ.

На Порто Рико показали американьскй капіталисты до чого они способнй и чого бажають для робôтникôвъ. Именно казали они арештувати 8 охъ робôтничихъ аґітаторôвъ, котрй недавно приѣхали зô Спол. Державъ, щобы зъорґанізувати тамошныхъ робôтникôвъ. Аґітаторамъ все вповнѣ удало ся. Навели Порторичанъ на добру дорогу; зъорґанізували мѣсцеву юнію робôтничу, приналежну до американьскои „Federation of Labor“ и почали аґітувати за загальнымъ страйкомъ въ цѣли побôльшеня нужденнои платы тамошного робôтника. Капіталисты не могли вже довше дивити ся на таке и потягнули аґітаторôвъ передъ судъ. Дня 12. с. м. вôдбула ся судова розправа въ Сенъ Жуанъ, а судьѣ на основѣ испаньскихъ законôвъ, якихъ ще не знесено на островѣ, засудили Сента Йолесія, урядника ам. „Федерація Працѣ“ на 3 роки, 4 мѣсяцѣ и 8 днѣвъ криміналу; 7 прочихъ аґітаторôвъ на 4 мѣсяцѣ и 21 днѣвъ арешту, кождого. На основѣ тыхъ самыхъ правъ судъ наказавъ також розвязати мѣсцеву робôтничу юнію. Не треба казати, що такій засудъ дуже потѣшивъ всѣхъ дерунôвъ въ Порто Рико. Мабуть й неоденъ американьскій вздихне и скаже на сесе: „чому ту нема такихъ спасенныхъ законôвъ...“

Въ Швайцаріи вôдбули ся дня 13. с. м. выборы нового президента швайцарскои спôлки (републики). Выбрано (на рôкъ 1902-ôй) д ра Іосифа Земна, дотеперѣшного мѣсто-президента.

Заворушеня въ Испаніи змѣнили ся вже въ еѣ хронічну недугу, яка все бôльше и бôльше точить еѣ орґанізмъ, крѣпшае и стае жереломъ новыхъ недугъ. Безъ сумнѣву, що всѣ они выкопиють грôбъ старымъ испаньскимъ пересудамъ, порядкамъ и верховодамъ, але заки се наступить, пливе людска кровця потоками. Дня 12. грудня с. р. прійшло до великихъ заворушень въ мѣстѣ Кадиксѣ. Многочисленна товпа невдоволеныхъ, десятки тысячь дѣйсныхъ трупôвъ въ людскôмъ тѣлѣ, жертвы консервативно — клерикального правлѣня переходили улицѣ мѣста зъ окликомъ: „най жіе соціяльна революція, най згине буржуазія!“ Якъ звычайно въ такихъ случаяхъ, не обôйшло ся й безъ проливу крови; „слуги бесспеченьства публичного“ забили и ранили (на приказъ гнобителѣвъ) кôльканайцять людей.

Зъ пол. Африки доносять зъ анґлійскихъ жерелъ о великôй битвѣ пôдъ Лонеберґъ, де Буры потеряли 80 людей въ полоненыхъ, а ихъ головный вождь Бота мавъ бути раненый въ ногу. Страты Анґлійцѣвъ незвѣснй. Лордъ Кіченеръ телеґрафуе вôдъ себе, що ґенералъ Гемілтонъ зловивъ бурскій вôдрядъ Бетеля, а ґенералови Ноксъ удало ся полонити раненого комендaнта Джуберта (мабуть сына тамтого, що сидить на островѣ св. Елены) и 30 Бурôвъ. Самъ Кіченеръ рушивъ ся вже также зъ Преторіи и кермуе рухами своихъ войскъ въ окрестности Стандертонъ. Не много однакъ воякôвъ може вôнъ выслати противъ Бурôвъ, бо всего на всего, якъ показало ся, 46 тысячь. Бôльше нѣ! Решта его чвертъ міліоновои арміи сторожить желѣзничихъ дорôгъ, бльокгаузôвъ, фестункôвъ и пр. або прямо неспособна до битвы. Наколи-бъ нынѣ мали Буры ту саму армію, що на початку войны, такъ розбили бы на прахъ всю теперѣшну зволочь Кіченера.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень.		
26	Ч.	Евгенія, Лукіи
27	П.	Филимона
28	С.	Елеверія
29	Н.	Праотцѣвъ. Θеофанія
30	П.	Даніила прор.
31	В.	Севастіяна
1	С.	Вонифатія

Братя и Сестры!

Послѣднй подѣѣ въ Галичинѣ заворушили цѣлый рускій народъ и вôнъ пôднѣсъ грôмкій протестъ въ оборонѣ своихъ святыхъ правъ. А мы выгнанцѣ зъ нашои дорогои вôтчины, зрошенои кровію и засѣянои кôстьми нашихъ баткôвъ, мали бъ остати на се обоятными-глухими? — Нѣ! Мы також частина славного руского народу, мы також сыны гнобленои, але нашои родноu Матери-Руси и якъ такй мусимо вôдозватись, мусимо показати свѣтови, що и въ насъ пливе руска кровь, що и насъ болить те, що болить весь рускій народъ. То-жь до дѣла Братя! Нехай кождый Гусинъ, що живе на широкôй американьскôй земли: въ Спол. Державахъ, Канадѣ чи Бразиліи, робôтникъ, фармеръ, пôпъ чи хто другій — кине свою лепту на престолъ народный, бо лишь въ сей способъ можемо свое спôвчуте дѣломъ заявити. Памятаймо, що громада великій чоловѣкъ, що насъ міліоны, а коли станемо въ оборонѣ нашихъ правъ всѣ вразъ, тогды жадна ворожа сила намъ не опре ся. Єсли мы мусимо сиротами по свѣту блукати, то нехай хоть нашй браты у старôмъ краю зазнають лѣпшои долѣ — нехай хочь они и выборють ся на волю та запанують на своѣй, власнôй земли.

Для збираня жертвъ на руску акад. молодѣжь у Львовѣ завязавъ ся особный комітетъ, котрого вôдозва задля спôзненя буде помѣщена доперва въ слѣдуючôмъ числѣ. На кождôмъ плейсѣ повиннй патріоты Русины потворити мѣсцевй комітеты. Всѣ жертвы треба посылати або до о. Пôдгорецкого (Rev. Pidhorecky, 61 Sussex Str., Jersey City, N. J.) або до редакціи »Свободы«. Другй рускй часописи просимо ласкаво передруковати сю вôдозву. До сеи поры надôслано слѣдуючй жертвы:

Спôлка „Свободы“	$10.00
О. Н. Пôдгорецкій	$5.00
Конст. Кирчôвъ	1.00
Кондр. Сандовичъ	1.00
Ал. Зволиньскій	2.00
Діан. Голодъ	2.00
Пав. Чухта	1.00
Вас. Криницкій	1.00
Теод. Даньковскій	1.00
Стеф. Калакука	1.00
Тимко Криницкій	1.00
Андр. Чура	1.00
Дм. Ванько	1.00
Олена Голодъ	1.00
Мих. Кухта	1.00
Гр. Дольный	1.00
Стеф. Кода	1.00
Ив. Чухта	50
Марцінъ Ящембскій (Полякъ)	50
Ник. Зорило	50
Марія Квочка	50
Текля Квочка	50
Мих. Вознякъ	50
Ив. Тхôръ	50
Ив. Квочка	50
Н. Ромберґъ (Нѣмецъ)	50
С. Барна	25
Анна Барновичъ	1.00
Данько Кидонь, зъ Пасейку	1.00
М. Муринъ „	1.00
Іос. Вôльговскій „	1.00
М. Палко „	1.00
Андр. Корпанъ, зъ Ню Йорку	1.00
Мих. Тарнавскій „	1.00
Стеф. Бурдіянъ „	50
Ив. Парилякъ „	50
Павло Зятикъ „	1.00
Симеонъ Ядловскій „	1.00
О. Ст. Макаръ, Мт Кармелъ, Па.	2.00
С. Чернецка „	1.00
О. Гр. Кульчицкій, Рамей, Па.	2.00
О. Ив. Арданъ	$10.00
Микола Арданъ	1.00
Читальня въ Олифантѣ	$10.00
Зъ фонду народного	$25.00
Разомъ - - - -	$97.75

— **Президентъ** Рузвельтъ вродивъ ся мабуть въ чѣпчику, бо сипле ся ему наче зъ рога обильности. Мавъ щасте въ войнѣ, въ політичнôй карієрѣ; доступивъ великихъ почестей, а въ конци дня 14. с. м. одержавъ велику спадщину. Судья Лоренсъ призвавъ его правнымъ спадкоемцемъ по К. Ванъ Шенкъ Рузвельтъ, котрый померъ въ Ню Йорку 1877 р. Президентъ е братанкомъ померщого и на тôй основѣ дôставъ всю спадщину въ сумѣ 150 тысячь доларôвъ.

— **Желѣзничій** мѣстъ на шляху желѣзницѣ Big Four заваливъ ся коло Турі, О. въ хвили, коли въѣздивъ на него тягаровый поѣздъ. Машина и 9 ваґонôвъ упало до рѣки; помôчникъ машинѣсти, Г. Чіфордъ погибъ.

— **Пôвнôчный** бѣгунъ мае для ученыхъ цѣлого свѣта велику принаду. Вже неоденъ тамъ выбиравъ ся, неоденъ потерявъ здоровле и житє, а все таки находять ся герое, котрй для науки пускають ся выдирати зъ его ледôвъ вôдвѣчнй тайны. Наколи однй не дôпяли меты, родять ся другй на ихъ мѣсце. Часопись »Afterpost« доносить зъ Христіяніи, що нова наукова експедиція до сего бѣгуна выѣздить пôдъ проводомъ Норвеґійця Амунзена.

— **Редактора** ческои ґазеты »Нas« — Новака найшли оногды на однôй зъ улиць въ Ст. Луисъ, Мо. безъ житя. Покôйный осиротивъ жену и 5 дѣтей, а якою смертію померъ — не знати.

— **Конвенція** сполученои майнерскои юніи зъ пятого дистрикту роспôчне ся дня 13. сѣчня 1902 р. въ Питсбурґъ, Па.

— **Christmas presents.** Корабель Ст. Паулъ повѣзъ дня 11. дец. 1901 квоту $567,747.26, зъ того выносили перекази почтовй (мони ордерс) до Анґліи $246,454,25, а $95,735,78 до Нѣмеччины $39,141,51 до Италіи, $27.000 до Австріи, а $20.000 до Угорщины. Кораблемъ „Deutschland“ дня 12. дец. выслано $243,984 до Европы, а „Kaiser Wilhelm der Grosse“ повѣзъ $376,617,41.

— **Супружеске** житє Джемса Флічера зъ Twin Creek, Ky., є щасливе на всѣ боки... Оногды надѣлила его супруга новыми близнятами, въ наслѣдокъ чого зôставъ батькомъ 22 дѣтей. Щасливый батько (?) не мавъ вже пôдъ рукою вôдповѣдныхъ именъ для своихъ новыхъ потѣхъ, проте назвавъ ихъ тымчасово числомъ 21. и 22-имъ.

— **Живцемъ** згорѣла селянка Євка Процѣвъ въ Холоевѣ, повѣта каменецкого (Галичина). Євка мала рака на лици и та невылѣчима хороба заставила еѣ зробити собѣ смерть въ страшный способъ. Она купила въ Холоевѣ за 16 сотикôвъ нафты, пôшла вôдтакъ на поле на якихъ 1500 крокôвъ далеко вôдъ хатъ, тамъ облила нафтою одѣжь на собѣ, а вôдтакъ пôдпалила и въ однôй хвили станула въ поломѣни. Заким люде прибѣгли до неи, она вже не жила.

— **Вовки** появили ся въ шаришской столици на Угорщинѣ. Въ окрестности села Максвицѣ не лишь роблять богато шкоды мѣжь худобою, але нападають навѣть на людей. Мѣжь Шоцковомъ и Свидниками напали були оногды 3. людей, котрй ѣхали вôзкомъ до Свидника. На щасте подорожнй мали при собѣ ручницю, якою удало ся вôдстрашити звѣрôвъ.

— **Якъ** нѣмецке жѣноцтво горне ся до наукъ, видно зъ того, що на одинъ лишь берлиньскій університетъ вписало ся сего пôврôку 490 слухачокъ. Замѣтьте також и се, що велика ихъ частина не учить ся для хлѣба, бо е мѣжь ними дочки міністрôвъ, баронôвъ, ґрафôвъ и дуже маючихъ родичôвъ.

— **Возôвню** Chicago Traction Co. въ Чікаґо, Ил. знищила минувшои недѣлѣ пожежа. Въ возôвни було тодѣ 160 електричныхъ стритъ-карь, якй згорѣли також що до одноu. Шкоду компаніи обчисляють на 130 тысячь доларôвъ.

— Се бувъ бы встыдъ и ганьба, если-бъ кождый членъ „Союза“ не купивъ календара, що выдавъ „Союзъ“. Доходъ зъ календара иде до касы „Союза“.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
До старого краю на рôкъ	$2.00

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть вамъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 82.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Яка-ж іронія!

Єсли то правда, що пишуть ґазети про іменоване двох духовних візитаторів для Канади і для Сполуч. Держав, то оно справді велика іронія. Чистий глум і сьміх. Не хоче ся вірити, щоб австрийске правительство і Рим могли бути так наівними наставляючи деканів для Канади і Спол. Держав! Припустім, що се факт і о. А. Полянский, бувший завідатель парохиї в Пітсбурґ, Па., випосажений пенсиею річною 800 зр. а. в. і шифкартою з Гамбурґа до Галіфакс іде до Канади візитовати парохиї в Канаді. Перше питане, які парохиї мав би він візитовати, коли-ж там ніяких парохий до тепер нема. Суть справді церковці, бідні, здвигнені мозолями руского народу, але сі доми Божі, власність цілих кольоній, що своїм потом еї збудовали. Такий декан, хоть би навіть гонорованний мітрою і жезлом, мусів би вертати від дверей тої церкви, як би народ не призволив ему вступу. Та і що-ж мав би той декан візитовати? Скарбону церковну, книги метрикальні, рахунки парохіяльні? — та-ж того всего там нема. Отже роля візитатора з того пункту погляду, се чиста іронія. Придивім ся дечому більше. Декан, чи там який достойник, мае без'условно належати під бискупа латиньского обряду, значить, репрезентовав би неначе філію римскої церкви і був неначе секретаром римо-кат. бискупа. Ідея католицизму е централізация, а не автономия, се-ж зрозуміле кождому, хто хоть трошка знае історию католицкої церкви. Та політика католицкої церкви дуже виразно і ясно представилась на наших кольоніях в Бразилії і в Канаді, а по части в Спол. Державах. Коли наш народ тисячками вандровав до Канади, епископи французкі вже добре були поінформовані, що се за люде йдуть, яке їх положене в католицкій церкві, як з ними поводити ся і т. д. Понеже католицизм не узнае дуалізму, не признае якоїсь осібної гр. кат. церкви, значить, держави в державі, для того відносились они зовсім індеферентно до наших сьвящеників в Канаді, не спомагали їх материяльно, а спровадивши польских ксьондзів, доказовали, що се все одно, чи гр. кат. чи рим. кат. можна і оплатком причащати ся і т. п., бо ми всі католики, а католицизм не знае обрядів, якась унія в Канаді — се аномалія. Народ з браку руских сьвящеників, а ще більше з тої причини, що Василияне в Галичині приготовили его до латиньства попав в тенети латиньских попів, однак завдяки деяким інтеліґентним одиницям по кольоніях і впливови »Свободи« починае розуміти, що зовсім не те саме французкий ксьондз, польский піп, а руский сьвященик. Роля митрополичого секретаря о. Жолдака в Канаді зовсім не завидна. Дуже трудно погодити бажаня митрополита з бажанями народу і з місцевими відносинами чоловіксви, котрий і мае слухати свого настоятеля без'условно і жити на ласці архиепископа в St. Boniface. Ми би вважали о. Жолдака вже дійсним візитатором канадийских степів — пощо-ж ще другого достойника іменовати?! Наш руский народ в Канаді, що осів величезними кольоніями щасливо без братів Поляків, мае повне право висвободитись на вільній земли з неволі духової, так, як освободив ся, покидаючи Австрию з неволі економічної і політичної. Нашому народови потреба своїх руских церков. Маемо ми бути католиками гр. обряду, мусимо мати свою окрему, незалежну від рим. кат. орґанізацию. Pares cum paribus. На разі потреба канадийским Русинам яку десятку руских молодих, щирих патриотів сьвящеників, а не деканів, достойників, льокаїв французких бискупів.

Русинам з Буковини, котрі належать до греко оріенгальної церкви, повинен митрополит з Черновець вислати кількох священиків, сьвідомих Русинів, а чей-же-ж стати ту богату митрополію на дотацию кількох сьвящеників для буковиньских Русинів в Канаді. Ми певні, що наші Русини в Канаді, скорше прилучать ся до всяких других віроісповідань, як потонуть в мори римо-католиків. Навчені польскою гакатою в Галичині, певно з далека будуть оминати тих, котрі схотять їм проповідовати, що латиньска, а руска церков, то все одно.

Третій рôкъ борбы Бурôвъ зъ Анґліею.

Вже розпочавъ ся на добре третій рôкъ завзятои борбы помѣжь Анґлійцями а Бурами. Зъ огляду на стратеґічне положене и тактику, якои держать ся обѣ воюючѝ стороны, положене практично лишило ся те саме, яке було тому рôкъ, лишь чисельна перевага анґлійскои арміи здавлюе поволи Бурôвъ. Якъ довго ще та вôйна потреває, зависить вôдъ вытревалости Бурôвъ въ опорѣ противъ анґлійскои арміи.

Способъ здавленя Бурôвъ лишь переважаючою силою є одинокимъ средствомъ Анґліи. Полевый маршалокъ лордъ Wolseley сказавъ разъ: »Вôйна въ Африцѣ дожидає транспорту« ! А оденъ бурскій ґенералъ сказавъ: »Дайте намъ 200 тысячь людей, а Анґлійцямъ 30 тысячь, а мы ихъ выженемо зъ краю въ протягу 24 годинъ.« Анґлійцѣ мусять все дожидати транспортôвъ зъ Анґліи, а Буры дуже часто потрафять окружити вôддѣлъ Анґлійцѣвъ. За цѣлый часъ вôйны Буры доказали, що умѣють проворнѣйше довѣдуватись про силу анґлійскихъ вôддѣлôвъ, якъ Анґлійцѣ про нихъ. Бо-жь, щобъ комендантъ войска мôгъ побѣдити непріятеля, мусить мати зручныхъ шпіонôвъ, котрѝ бы ему доносили про рухи, намѣры та становиско противника. Анґлійцѣ знають про Бурôвъ дуже мало, а за те Буры знають про Анґлійцѣвъ дуже богато. Проворность вôдграє велику ролю въ шпійоньствѣ въ полудневôй Африцѣ. Сю проворность, або радше инстинктъ, выссали Буры зъ грудей своихъ матерей и сей инстинктъ стає Бурамъ въ пригодѣ на кождôмъ кроцѣ. Они знають якъ обходити ся зъ конемъ, коли его накормити и напоѣти, коли розсѣдлати и вкрыти сухимъ рантухомъ, якъ собѣ радити въ ночи зъ пôдкутемъ коня, якъ вдрапати ся до криѣвки на горѣ, щобъ звôдтамъ дôзнати ся якъ сильный непріятель, що переходить дорогою. Зовсѣмъ природно, що анґлійскій жовнѣръ уродженый и выхованый въ Анґліи, не мавъ способности навчити ся того всего. Дуже часто анґлійскій шпійонъ выѣжджає на верхъ горы и дивить ся вокругъ себе черезъ далековиднѝ шкла, чи нема де Бурôвъ. Єсли они суть деблизько него то певно добре похованѝ и тодѣ они бачуть, де суть Анґлійцѣ.

Та власно нерôвна проворность есть причиною, що Анґлійцѣ и Буры борють ся такъ довго. Комендантъ анґлійскихъ вôйскъ, лордъ Кіченеръ, не можучи дати собѣ рады зъ Бурами, выдавъ проклямацію, що Буры суть простыми опришками, тожь кождого, кого зъ нихъ зловить, каже розстрѣляти, але тымъ не зломивъ ихъ завзятости въ борбѣ за волю своеи вôтчины, а противно додавъ имъ тымъ бôльшои вôдваги и енерґіи. Тайна, якимъ способомъ Буры одержують амуніцію, доводить Анґлійцѣвъ до скаженого гнѣву. Въ Анґліи вже люде зачинають холоднѣйше задивляти ся на ту вôйну, а навѣть вже можна почути нарѣканя, бо военнѝ кошта чимъ разъ збôльшають ся. Кажуть, що вôйна зъ Бурами стоить Анґлію чотыри разы бôльше грошей, якъ довгѝ вôйны Наполеона. Анґлійскѝ державнѝ паперы впали на свѣтовôмъ ринку, а крôмъ того дожидають найгôршого, бо нѣхто ясно не знає, коли буде конець тôй вôйнѣ. А Буры не упадають на духу лишь завзято борють ся за свободу своеи вôтчины, хочь зъ якъ сильнымъ противникомъ. Они знають, що прошенемъ, пониживанемъ себе та плачомъ не вдѣють нѣчого — отже рѣшили бороти ся до загину, бо-жь лучше вмерти, якъ стати пôдлымъ рабомъ на земли своихъ батькôвъ.

Дописи.

IV. Лист із старого краю.

Боротьба руского народа о руский університет у Львові.

Не здивуйте ся, братя, що про ту саму справу знов пишу. Що правда, справа університета для робучих людий, не така пекуча, як пр. питане часу праці і робітничої платні, або як квестия дешевих та вигідних помешкань для робітників, або як справа політичної рівноправности бідних із богатими. Але у нас справа руского університета набрала першорядного значіня, так що треба про неї всім знати, всім говорити. Та зачинаймо з початку. Про віче 8. жовтня с. р. вже знаете. Його наслідок був такий, що польско-шовіністичний сенат львівского університета на руські подання не відповів ні слівцем по руски, лише хитро »викручував ся сіном«. Се довело руских студентів до переконаня, що університетский сенат супротив Русинів не гірший від жидівско шляхотского центрального комітета для виборчих розбоїв. Тимчасом прийшли нові події. Чехи, Італійці та полудневі Славяни поставили в парляменті жаданя своїх університетів. У Русинів отсе жадане більше пекуче, як у якого небудь другого з народів Австриї, і тому руські посли поставили в парляменті нагле внесене в сій справі. Своїм словом забажала молодїж відізватись на голос послів, та скликала віче на 19. падолиста с. р. І тут еї спровоковано. Сенат львівского університета змінив час віча, змінив його проґраму, не дав на него салі, в котрій звичайно віча відбувають ся. Польскі професори занадто вірили в руску терпеливість і перетягли струну. І вона урвала ся. Руські студенти зійшли ся на віче мимо заказу. Замість ужити своеї поваги до успокоеня роз'ярених умів, хотіли тепер польскі професори розігнати віче силою своїх кулаків та позволили на те, аби руки університетских слуг піднесли ся на університетских горожан, на студентів. Тепер замкнено університет. На внесену рускими послами інтерпеляцию в сій справі відповів австрийский міністер просьвіти так, немов він інформував ся лише у сенату, намістника і поліциї. Д. 2. с. м. приняв знов міністер депутацию львівских студентів-Русинів, котра в мемориялї й устно старала ся його поінформувати в сій справі. Депутацию принято досить прихильно; може бути, що й австрийскому міністрови може часом прояснити ся в голові. Тимчасом в краю почало кипіти. Перші відозвали ся польскі студенти Львова — і стягнули вічний сором на свої голови. Більшостию голосів ухвалили вони, що Русини не мають права домагатись університета у Львові, осудили як найстрогійше поступоване своїх руских товаришів. Сій дикій, шовіністичній ухвалі спротивили ся польскі студенти-социялісти львівского унівеситета та політехніки і хоч остали в меньшости, то бодай уратували честь свого імени. Потім пішли збори польских студентів в Кракові, в Перемишли, збори Поляків в Закопанім (Галичина), в Парижи (Франция). На всіх тих зборах стали Поляки по стороні Русинів. Львівскі студенти-Поляки немов дістали в лице від своїх таки земляків, але із шовіністичної скаженини таки не вилічились. Противно, скаженною студентів і скаженною шляхотско-польских шовіністичних ґазет (таких, як Gazeta Narodowa, Przeglad, Dziennik polski), котрі за ціле своє жите не написали тілько поодиноких слів правди, кілько сьвідомої підлої брехні, шовіністичного шалу та ненависти викинули на руский нарід в послідних днях, заразив ся і сенат львівского університета. В оповіщеню про виклади назвав руских студентів дикою товпою, а польских оборонцями університетскої поваги і завізвав сих послідних, аби постояли в обороні університета. Виклади мали розпочати ся д. 3 с. м. Того дня рано ішли польскі студенти на університет, узброені в палиці, боксери, а навіть ножі, аби »боронити повагу університета«. Але університет на телеґрафічний зазив міністра був замкнений. Тимчасом стала ся несподіванка, якої не ждав ні сенат, ні міністер, ні ніхто на сьвіті. Після крайно шовіністичної відозви ректора, відозви, котрою нарушено не лише честь руских студентів, але й честь університета, після засуду*), виданого на пятьох руских студентів мимо того, що всі руські студенти відповідають за події з 19. падолиста с. р. солідарно, ухвалили всі руські студенти виступити із львівского університета. Д. 3. с. м. зложили ректорови відповідну заяву і почали випи сувати ся. Не мають прав на рідній земли, то на чужину поїдуть учити ся, хто до Відня, хто до Чернівців... Ось коротка істория послідних днів, ось опис подій, котрі не лиш потрясли цілою Галичиною, але пішли відгомоном по всій Австриї. Віденьска преса нотує про се що дня нові звістки, всі ґазети розписують ся широко... А Галичина? Десятки віч по всіх закутинах краю, сотки телеґрам і привітних письм, отсе голос Галичини, отсе слово, яким відізвалась вона до своїх молодих синів. Тай не лише Галичина. Де лиш гурток Русинів найдеть ся, там витають вони руску молодїж, заохочують еї до витревалости. У Відни було два віча: студентске і робітниче. На студентске явила ся в комплеті тутешна громада студентів із Росиї, даючи наглядний доказ своеї симпатиї до наших змагань та осуджуючи своїм поступком тих наших »недолюдків«, що хотіли би затягнути наш нарід до царства нагайки; на робітничім вічу були польскі робітники. Окрема згадка належить ся величавій маніфестациї буковиньских Русинів на вічу в Чернівцях. І так повстав до борби цілий нарід. Не йде тут о одну висшу школу, а йде о наше сьвяте приво на самостійне духове жите, а йде о те, чи розвиватись нам на нашім народнім ґрунті, чи поїти молоде поколїне отрутою польских шовіністів, а йде о те, чи стати нам на своїх ногах, чи вічно ворогови коритись, а йде о те, чи стати поважною одиницею в ряді культурних народів, чи вічно уходити за »меньше вартну нацию«, а йде о те, чи правда, чи кривда панувати мае на сьвіті. І в сім разі справа руского університета повинна обходити цілий нарід. Бо коли взяти хоч би те на увагу, що схід на Галичина, отже руські хлопи платять по кількасот тисячів риньских річно на удержане польского університета у Львові, то вже через те саме руский податник мае право домагати ся, аби його гроші йшли на р у с к и й університет. Отже кипить борба, борба тяжка, нерівна. По стороні польских шовіністів усе, почавши від »високого правительства« у Відни, а по нашій стороні лише правда, що — як каже нарід — »у лахмітю тепер ходить...« Але нас е богато, а ще ся боротьба збудить може дрімаючого духа відваги, змі цнить може приспане почуте народної сили, навчить жертволюбивости для борців о права поневолених, зробить із нашого апатичного, оспалого, покірного хлопа дійстного гайдамаку, такого, як Гонта і Зелізняк, такого, якого лякаєть ся так польска шляхта, приготовить наш нарід до іньшої, важнійшої боротьби, до боротьби, котра зробить нашого хлопа паном на власній земли, до боротьби котрої вислід віщуе найлучша часть руского мужицтва у соїй боевій пісни:

> »А всїх, хто явно або тайно
> нам ладить пута і ярем,
> всїх дармоїдів радикально
> із свого краю виметем!«

7. XII. 1901. М. Л.

*) За події з 19 падолиста с. р. виключив сенат не знати з якої рациї Евгена Косевича і Володимира Темницкого на все, Евгена Бурачиньского і Василя Пачовского на рік, а Миколу Щуровского на 2 роки із львівского університета.

Зъ Shenandoah, Pa.

Дня 4. с. м. потовкло въ майнахъ угорского Русина Михайла Мохнацкого такъ небезпечно, що живъ заледво 4 годины и умеръ, лишаючи жѣнку и трое дѣтей. Небôщикъ належавъ до „Соединенія“, черезъ що бодай въ части отеръ слезы заплаканôй вдовѣ и сиротамъ. Многѝ галицкѝ Русины повиннѝ собѣ браги примѣръ зъ угорскихъ Русинôвъ або Словакôвъ въ тôмъ взглядѣ, бо рѣдко є который зъ »унґарôвъ«, щобы не належавъ до якоись орґанізации.

Черезъ велику зливу, котра тревала майже цѣлу добу минувшои суботы (14 с. м.) зôстала ушкоджена колѣй Philadelphia & Reading Co. такъ, що трены на лѣніи Mahanoy Plane & Shenandoah заштанованѝ; стритъкары также нынѣ не ѣздять, а зъ декотрыхъ майнôвъ повытѣгали мулы на верхъ зъ причины наводненя. Кажуть, що всѣ colleries не будуть могли черезъ се робити слѣдуючого тыждня. В. Гр.

Зъ Ню Йорку, Н. Й.

У насъ, на горѣ мѣста, робота йде досыть добре — всѣ дугановѝ фабрики роблять повный часъ. Бувъ я 8-го с. м. на долинѣ мѣста на 3-ôй улици и здибавъ я одного знакомого, а той запросивъ мене до дому. Там побачивъ я 7 дѣвчатъ рускихъ. Пытаю ся звôдки суть, а они кажуть, що вôдъ Сянока. А вы руськѝ? — пытаю ся. Рускѝ, кажуть. То коли вы рускѝ, то чому по руски не бесѣдуете, только по польски? Чи то польска бесѣда лѣпша якъ наша? Ажь тутъ выйшовъ полякъ, що мае руску жену та до мене: „а цо то, чи то на не ві, же польска реліґія лепша як руска? І пройдейсьць з меґо гавзу.“ Чи то не ганьба, що наши рускѝ дѣвчата мѣжь собою по польски говорять?! О народе непросвѣченый! — Потôмъ пôйшовъ я на улицю Attorney тамъ где ся музыки щодня вôдбувають и там бачивъ пару дѣвчатъ рускихъ и словеньскихъ, що зъ жидами танцювали. Такъ само видѣвъ я пару дѣвчатъ зо жидами по пивницяхъ жидôвскихъ. То барзъ шумна „політика“ про дѣвчата. Й. К.

Справы „Р. Н. Союза.

ГОЛОЗНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:
Rev. A. BONCHEVSKY,
10 May str.
ANSONIA, CONN.

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P O Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касієръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

Въ мѣсяцю Новембру б. р. вступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючѝ новѝ члены:

	Число въ гол. кн.
Northampton, Pa.	
Вархолъ Мих.	23
St. Louis, Mo.	
Федорко Павло	14
Plymouth, Pa.	
Саланьскій Иванъ	14
Passaic, N. J.	
Ґаликъ Даніилъ	1
Lansford, Pa.	
Бысовскій Семенъ	18
Pittsburg, Pa.	
Стиранка Иванъ	23
Пузикъ Стефанъ	23
Shamokin, Pa.	
Ревакъ Юрко	11
Шпакъ Настя	12
McKeesport, Pa.	
Вахновскій Лешко	23
McAdoo, Pa.	
О. Викторъ Поповичь	23
Кручковскій Гнатъ	23
Грицковянъ Марія	23
Mt. Carmel, Pa.	
Юнакъ Максимъ	6
Мицѣкъ Иванъ	6
Велигданъ Михаилъ	6
Мицѣкъ Андрѣй	

(Дальше буде.)

Д. Пирчъ
секретарь

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

Ющакъ Михаилъ, родомъ зъ Ждынѣ, пов. Горлицѣ, Галичина, чл. „Р. Союза“, ч. гол. кн. 404, членъ руского братства Петра и Павла въ Jersey City, N. J., умеръ дня ... новембра, 1901, въ Allegheny, Pa.

Юстина Плюта, жена Тита Плюты, чл. „Р. Н. Союза“ ч. гол. кн. 1102, умерла дня 10. децембра, 1901 въ Lansford, Pa.

Вѣчная имъ память!

Справоздане касове „Р. Н. Союза" за мѣсяць Новемберъ, 1901.

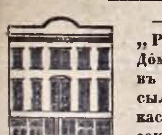
Братство	Сума
Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	$43.00
Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	13.66
Belle Vernon, Pa Бр. Пр. Богородицѣ	29.66
Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя	29.87
Breslau, Pa. Бр. св. Андрея	17.50
Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	18.70
Charleroi, Pa. Бр. Сошест. св. Духа	34.85
Cleveland, O. Нове братство	7.75
Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест.	31.89
Eleanor, Pa Бр. св. Арх. Михаила	——
Elmira Heights, N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	10.20
Glen Lyon, Pa, Бр. св. Петра и Павла	13.35
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	——
Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла	24.04
Lansford, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ (окт.)	131.45
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ	84.89
McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрестителя	38.17
Mayfied, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	40.20
„ Бр. св. Іоана Хр.	52.32
„ Бр. св. Бориса и Глѣба	10.25
„ М. Р. Н. С.	35.50
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	54.35
„ Бр. св. Петра и Павла	49.26
Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Иліи	——
Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ (окт.)	77.57
Old Forge, Pa. Бр. св. О. Николая	3.47
„ М. Р. Н. С.	8.37
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	96.95
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	236.55
„ Бр. дѣвоче	——
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел.	42.36
Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла	24.00
„ нове братство	——
Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	18.22
„ М. Р. Н. С.	——
Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богород.	14.00
Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	16.44
Sayre, Pa. Бр. Благовѣщеня Пр. Бог.	——
Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	14.56
Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	11.83
„ М. Р. Н. С.	118.62
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	——
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.	49.43
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	56.10
Soldier, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	——
Scranton, Pa. Бр. св. Иліи Прор.	20.55
Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла	19.41
Simpson, Pa. Бр. св. Василія Вел.	42.57
Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла	32.00
„ Бр. св. Іоана Хрестителя	31.88
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая (окт. и нов.)	17.05
Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.	——
Westmoreland City, Pa.	9.71
Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей	20.80
West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог.	22.76
Yatesboro, Pa. М. Р. Н. С.	——
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	——
Brooklyn, N. Y. Бр. св. О. Ник.	8.10
New York, N. Y. Яхвякъ Иванъ	2.10
Jersey City, N. J.*) Бр. св. Петра и Павла	100.00
Разомъ:	$1886.26
Було въ касѣ	$14877.73
Доходъ въ Новембру	1886.26
Всего доходу въ Новембру	$16763 99
Розходъ въ Новембру	1375.46
Остае въ касѣ	$15388.53
Зъ того депозитôвъ	$2563.54
Фондъ желѣзный	9874.88
Фондъ розпорядимый зъ Новемб.	2950.11

Алек. Шлянта, касіеръ. — Д. Д. Пирчь, секретарь.

*) Въ справозданю за октоберъ була змылка, бо замѣсть $205.37, подано було лишь $105.37.

Братства зъ Eleanor, Shenandoah, Mahanoy Plane и Sayre падôслали грошѣ за новемберъ и за децемберъ разомъ, отже будуть оголошенй доперва въ слѣдуючôмъ справозданю.

НОВИНКИ.



— Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Емiграцiйный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st. Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

— **Ґубернаторъ** стейту Rhode Island померъ дня 16 с. м. Покôйный зъ простого робôтника доробивъ ся майна, бувъ выбираный на кôлька урядôвъ, а опôсля добивъ ся и до найвысшого уряду въ стейтѣ.

— **Пяниця** С. Прейчеръ въ Гавстонъ, Текс. убивъ двохъ полiсменôвъ, котрй хотѣли его арештувати за пiятику и бiйку.

— **Головный** почтарь Спол. Державъ Ч. Е. Смидъ зрезиґнувавъ зô свого уряду. Его наслѣдникомъ мае бути Г. К. Пейнъ.

— **Машина** до складаня друку входить чимъ разъ въ житє по цѣлôй Европѣ, вôдбираючи хлѣбъ давнымъ зецерамъ-складачамъ. На однôй такôй машинѣ „Typograph" зложивъ зецеръ Даль въ Монстерѣ (Нѣмеччина) за годину 12 тысячь черенокъ при чôмъ здѣлавъ лише 5 блудôвъ. Въ наслѣдокъ такихъ обставинъ поверхъ 1000 европейскихъ зецерôвъ не мае вже теперь роботы — машина заступае ихъ мѣсце.

— **Японьскiй** престолонаслѣдникъ, Мага Войравудга, приѣде въ жовтню слѣдуючого року до Спол. Державъ. Гадає вôнъ оглянути всесвѣтну выставу въ Ст. Луисъ, Мо., всѣ бôльшiй американьскй мѣста, предпрiємства и особливости.

— **Мѣсточко** Селемъ, В. Ва. знищила пожежа до самыхъ основъ. Зъ его 500 домôвъ не лишило ся лишь 8. Шкода выноситъ надъ 500 тысячь долярôвъ.

— **Кромѣ** повѣта Лякована злива и повени навѣстили дня 15. с. м. бôльшу половину Пенсильвенiи, стейтъ Ню Йоркъ и Ню Джерзи. Шкоды всюда величезнй. Въ округъ Вiлксберъ, Сейръ и Питстонъ, Па. понищенй желѣзничй насыпы и задержаный рухъ поѣздôвъ; въ Шамокiнъ и окрестности позаливало майны, черезъ що поверхъ 10 тысячь людей сидить безъ роботы; въ Дрiденъ, Н. Й. прорвавъ ся великiй резервоаръ зъ водою тай за малый волосъ не потопивъ всѣхъ мешканцѣвъ мѣсточка; коло Бинґемтонъ, Елмайра, Н. Й. и Бурдентонъ все лежало пôдъ водою. Мѣсцями позабирала повѣнь много мостôвъ, цѣлй склады дерева тай поперерывала телеґрафiчнй, телефонiчнй и трамваевй дроты. Пр. зô складу дерева въ Пекертонъ поплыло зъ водою за 25 тысячь дол. матерiялу. Найбôльше потерпѣли будинки; потопило ся чимало худобы, але не хибуе и людскихъ жертвъ Кажуть, що погибло до 30 людей.

— **На** дрôбнй куснѣ розôрвала експльозiя двохъ робôтникôвъ въ фабрицѣ нiтроґлiцерины коло Ботлеръ, Па. Все, що зъ нещасныхъ полишилось, то зъ одного палець, а зъ другого пôвъ головы; прочй части тѣла розлетѣли ся Богъ знае де. Якъ звѣстно, нiтроґлiцерина належить до найбôльше выбуховыхъ плинôвъ, а однакъ люде не хотять, чи не вмѣють обходити ся зъ нею обережно.

— **Чудесъ** доказуе вже нынѣ розумъ людскiй! Бельґiйскй ґазеты доносять, що якомусь др-ови Сильвестре зъ Брукселѣ удало ся вынайти спосôбъ при помочи котрого не лишь будемо могли на велику вôддаль розговорювати черезъ телефонъ зъ рôжными особами, але также бачити ихъ. Новый сей вынахôдъ зове ся спектоґрафъ.

— **Трамваєва** катастрофа приключила ся на дняхъ въ Кiевѣ (на Украинѣ), въ якôй 60 людей понесли лекшй або тяжшй раны. Въ ваґонѣ, що ѣхавъ зъ горы, зôпсувала ся ґальма, тому машинiстъ не мôгъ задержати ваґона, якъ той въ найбôльшôмъ розгонѣ надъѣздивъ на попередный ваґонъ. По дорозѣ ваґонъ зъ зôпсованою гальмою розгорощивъ два возы, що переѣздили въ поперекъ дороги. За хвилю мало прiйти до катастрофи, бо ваґонъ догонивъ вже передный ваґонъ. Кондукторъ и подорожнй схоронили ся на конець воза. Роздавъ ся глухiй трôскотъ и зъ двохъ ваґонôвъ прямо зробила ся одна велика стирта румовища.

— **Львôвскiй** адвокатъ дръ Яковъ Райсъ утѣкъ до Америки, наробивши въ Галичинѣ довгу на 200 тысячь коронъ. Сей панокъ Полякъ „мойжешовеґо вызнаня". бувъ добре знанымъ у Львовѣ. Житє вѣвъ на велику скалю, одѣжь спроваджувавъ зъ Парижа; за футра плативъ по 1000, за камiзольки по 140 коронъ и т. д. Теперь вôнъ ту, але мабуть не буде по старому...

— **Звѣсному** вынахôдникови телеграфу безъ дроту, Марконьому, такъ удало ся улѣпшити свôй вынахôдъ, що дня 14. с. м. одержавъ сиґналы черезъ море (безъ помочи дроту) зъ Корнвалiи въ Анґлiи до канадiйского мѣста Санъ Джанъ, Н. Ф.

— **Послѣднй** вѣсти таке донесли зъ Галичины: Сенатъ львôвского унiверситету дуже строго хотѣвъ покарати рускихъ студентôвъ за звѣсну демонстрацiю и тяжко обидивъ ихъ тай весь рускiй народъ бутною, чисто шляхотско-польскою-гакатичною вôдозвою. Майже вся руска молодѣжь хопила ся сецесiи, себто выступила зъ львôвского унiверситету. Дня 7. с. м. вôдбувъ ся великiй пращальный збôръ въ сали Народного дому, въ котрôмъ взяло участь поверхъ 1000 осôбъ. Всѣ зъ тяжкимъ жалемъ пращали нашихъ молодыхъ борцѣвъ, котрй йдуть шукати долѣ на чужому поли. Вся Русь-Украина плаче, а рôвночасно говорить-промовляе: »До побаченя сыны мои, соколы; бодрости, вôдваги!!« Мѣжь Русинами великiй рухъ и одушевлене; всѣ складають щедрй жертвы для героѣвъ-студентôвъ.

— **За** злочинъ пôдпалу арештувано въ Рочестеръ, Н. Й. якусь паню Рейдъ, що добре дала ся въ знаки асекурацiйнымъ товариствамъ. Рейдъ подорожувала по всѣй Америцѣ, вынаймала мешкане, де лишь приѣхала, и сейчасъ дорого асекурувала вôдъ огню свои рѣчи. Въ кôлька днѣвъ выбухавъ звычайно въ такôмъ мешканю огонь, а тодѣ всѣ еѣ рѣчи, зъ цѣлымъ домомъ частенько йшли зъ дымомъ. Панѣ Рейдъ брала тодѣ грошѣ въ асекурацiйнôмъ товариствѣ тай ѣхала дальше. Такъ згорѣли еѣ рѣчи въ Мiлвоке, Клевландъ, Бофло и въ иншихъ мѣстахъ. За кождый разъ брала по два до трехъ тысячь долярôвъ асекурацiи. Сѣ случаѣ були такъ частй, що звернули на себе увагу асекурацiйного товариства. Почали еѣ слѣдити. Дня 20 м. м. приѣхала до Рочестеръ и заасекурувала свои рѣчи на $2000, але коли дня 3. с. м. они опять згорѣли и мудрагелька прiйшла до товариства по грошѣ, арештували еи.

— **Передъ** судомъ присяглыхъ въ Марбурзѣ (Нѣмеччина) вôдбувъ ся процесъ проти цѣлои родины, що допустила ся дикого морду. 32 лѣтна жена селянина, Альойза Ґермiчь, при помочи своихъ братôвъ и матери, зарѣзала свого мужа, опôсля посѣкла его тѣло, зварила и дала свинямъ зъѣсти. Пôдчасъ розправы Ґермiчова признала ся до всего и розказувала, якъ сперщу закопала трупа въ пивници, а опôсля за порадою свого шурина и матери вôдкопала ихъ и посѣкла, абы затерти всѣ слѣды злочину. По розправѣ трибуналъ засудивъ шурина замордованого, глухо-нѣмого Франца Льовренца на кару смерти через повѣшене, матѣръ Ґермiчовои на 12 лѣтъ тяжкои вязницѣ, Ґермiчову на 4 лѣта тяжкои вязницѣ, а другого шурина Йосифа Гольца, также глухо-нѣмого увольнено вôдъ обжалованя.

— **Ватага** розбишакôвъ вломала ся оногды въ ночи до банку въ Сторджисъ, Кн. и забрала зъ него всю готôвку въ сумѣ 30 тысячь долярôвъ. Злочинцѣ вывалили дверѣ банку желѣзною штабою, а шафу розсадили динамiтомъ. Жителѣ мѣста пустили ся за злодѣями на здогôнъ, зъ приученими до такого дѣла псами.

— **Сего** року минае якъ разъ 200 лѣтъ, вôдъ коли спровадили бараболю (бандурку) зъ Америки до Европы и почали управляти. До Галичины першiй спровадивъ еи король Собѣскiй. Вôнъ ѣвъ бараболю при столѣ ґрафа Стагренберґа пôдчасъ облоги Вѣдня и такъ ему тодѣ припали до смаку, що пôславъ ихъ до Галичины цѣлый мѣшокъ, припоручаючи женѣ, щобы тй »кульки« до весны перехована и посадила въ огородѣ. Зразу думали, що ся рослина може лишь служити за поживу для безрогъ, але постепенно чимъ разъ бôльше почали еи ѣсти люде, ажъ на конець стала ся она для многихъ »насущнымъ хлѣбомъ.« Днесь все убоге населене Галичины жiе, або радше коротае свôй вѣкъ бараболею, проте може смѣло обходити 200 лѣтный бараболяный ювилей.

— **Зъ** Wheatland, N. D. пише намъ п. С. Пелякъ: »У насъ зима поострѣла. Лѣто було досыть добре, урожаѣ середнй. Пшениця зъ акра дала 15 до 20 бушлѣвъ и бôльше, ленъ въ декотрыхъ мѣсцяхъ бувъ дуже добрый, а денеґде дуже лихiй, але все той рôкъ далеко лѣпшiй вôдъ минувшого. Люде здоровй, новины жадной не чути, хиба що кôлька готелѣвъ згорѣло. Шкода выноситъ 6 тысячь долярôвъ, але були добре заасекурованй«.

— **Хочешь мати календарь на рôкъ 1902?** — Пошли 50 центôвъ до редакцiи „Свободы".

— **Гусяче** нещасте. Сими днями перебѣгавъ коло Прешпорка на Угорщинѣ, посиѣшный тягаровый поѣздъ, котрого оденъ ваґонъ бувъ наповненый красными, тучеными гусьми. Ѣхало собѣ тамъ 1700 штукъ красавиць гусячого роду, що важили разомъ поверхъ 14 тысячь фунтôвъ. Чудесный матерiялъ на перины, на смалець, на печеню — ажь слинка тече до рота! Въ тôмъ повставъ у ваґонѣ огонь, а заки его спостерегли, заки вôдвязали и подумали о ратунку, всѣ гуси пôйшли лихому въ зубы.... згорѣли.

Куми Р. і С. з Винипеґу.



Р.: Галов куме! А где так Господь провадить щосьте так прибрали ся у красний фрак?

С.: Та бачите, куме, іду до бискупа до St. Boniface, аби ему записати руску церков!

Р.: А, як так, то і я з вами піду.

С.: Власне я хочу, абисьте там були.

Р.: А чи богато бискуп обіцяв?

С: Та як бисьте були перше записали, то би був дав, а тепер уже не хоче дати нічого.

Р.: А хто-ж не хотів перше позволити?

С.: Та не знаете радиґали та цициялїсьці.

Р.: А чи дає бискуп попа?

С.: Шюр. Як не буде руского, то дасть нам одного плюгавого за тимчасом.

Не-Чалий.

— **Хочешь знати коли яке свято?** — Купи собѣ календарь въ редакцiи „Свободы" за 50 центôвъ.

— **Котра** бы руска церковна громада бажала у себе устроєня мiсiи на взôръ тыхъ, якй вôдбули ся въ Йонкерсъ, Н. Й. и Ансонiя, Конн. най удасть ся о близшй информацiи до: Rev. Stephen Makar, Mt. Carmel, Pa.

Вôдъ товариства руск. церк. громадъ въ Сп. Державахъ и Канадѣ.

о. Ив. Константиновичъ, голова. о. Ст. Макаръ, секретарь.

Подяка.

Отсимъ даю до вѣдомости всѣмъ краянамъ, кумамъ, сватамъ и другимъ людямъ, що були такъ добрй и помогли менѣ въ моимъ нещастю, коли я бувъ покалѣченый въ децембрѣ минувшого року, що я вже зъ ласки Бога здоровъ и желаю имъ, щобы ихъ Богъ варувавъ вôдъ всякои бѣды, а жививъ въ щастю и здоровлю на много лѣтъ. А тимъ, що забрали тикеты на выгравку и не поплатили за нихъ также дякую... Не завадить имъ однакъ занамятати, що бѣда ходить по людяхъ а не по лѣсѣ.

Зъ поважанемъ

Гнатъ Лиґузъ, Priceburg, Pa.

Оголошене.

Повѣдомляю всѣхъ мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ парохiянъ, що послѣдна Служба Божа въ нашôй старôй церквѣ вôдправила ся въ недѣлю дня 22. децембра б. р., а благословлене нового престола и перша Служба Божа въ нашôй новôй церквѣ на Sussex Str., Cor. Greene Str. (2 бльоки вôдъ пенсилвенiйского дипа) вôдправить ся въ недѣлю дня 29. децембра б. р. Запрашае ся всѣхъ вѣрныхъ до якъ найчисленнѣйшои участи.

Джерзи Сити дня 23. дец. 1901.

о. Николай Пôдгорецкiй, душпастырь.

ОГОЛОШЕНЄ.

Важне для рускихъ дѣвчатъ и женъ!

Безъ вступного буде ся прiймати въ грудни 1901 и въ сѣчни 1902 р. до сестрiчного братства св. Ольги въ Джерси Сити, Н. Дж., въ Бруклинѣ, Н. Й., въ Ню Йорку (на горѣ и на долѣ мѣста) въ Бльомфiлдъ, Н. Дж., въ Елизабетѣ, Н. Дж. и въ Гекенсекъ, Н. Дж. Мѣсячне выносить лишь 25 ц., а користь велика, бо сестр. братство доглядае въ слабости и платить по 2 дол. 50 ц. тыжднєвои запомоги, а 100 дол. въ разѣ смерти. Теперь числить братство около 400 членôвъ, а коли дôйде до 500, то пôдвысшить ся запомогу. Не вôдкладайте довше, а приступайте сейчасъ, бо жадна зъ васъ не знае, що еѣ завтра чекае. Прiймае ся въ вѣцѣ вôдъ 8 до 35 лѣтъ.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперёдъ.

Лишь до Нового Року!

Хто принесе або пришле епрость до нашои редакцiи предплату за „Свободу", тому вышлемо постою тй книжки, котрй вôнъ собѣ самъ выбере —

ЗОВСѢМЪ ЗАДАРМО.

Мусить однакъ прислати найменче рôчну предплату, то есть два доляры.

За два доляры присланыхъ за „Свободу" мае право выбрати собѣ книжокъ вартости 50 центôвъ.

За присланыхъ намъ 4 доляры, мае право выбрати собѣ книжокъ на 1 доляра, за 6 долярôвъ предплаты дôстане книжокъ вартости $1.50 и такъ дальше. Словомъ, за кожду рôчну предплату за „Свободу" дôстане книжокъ вартости 50 центôвъ.

АЛЕ ЛИШЬ ВÔДЪ ДНЯ ОГОЛОШЕНЯ СЕГО ДО НОВОГО РОКУ.

Хто ажъ по Новôмъ Роцѣ надôшле предплату, сей такого дарунку не дôстане.

Сп... гут...

Апостолы и ...
Американьскiй ...
Богъ надежда (...
Бесѣды про часы ...
Безъ працѣ, казка
Борба клясъ
Библiя велика
Байки Павла Свого
Букварь угроруский
Багнiтки
Великiй Изборникъ
Весела книжочка зъ образками
В царетві сатана
Гумористика
Двѣ хлопскй державы
Дезертиръ, Ковалева
Дива панѣ
Два старцѣ
Де що про права и суды въ Сп. Д...
Добра Настя
Де-що про землю
Дорога, новелѣ Стефаника
Енеїда Котляревского
Зъ вершинъ и низинъ
Зъ села
Зъ чужихъ зѣльникôвъ, оповѣданя
Забобоны та ворожбицтво
Записки школяра
З житя, оповідання
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка
Календарик (на р. 1902)
Календар Просьвіти (на 1901)
Календарь для Ам. Русинôвъ (1902)
Казки Андерсена
Коломыйки
Коваль Бассiмъ
Катехизмъ
Колядь и щедрôвки
Казки Ґрiмôвъ
Канадiйска Русь
Конституцiя Сполуч. Державъ
Капиталъ и праця
Камнна душа
Карби — гуцульскі новелї
Кухарка руска
Листы зъ чужины
Лихiй день, комедiя
Луць Заливайко
Лисъ Микита
Маруся, оповѣданє
Молитвенникъ для дѣтей
Молитвенникъ
Молитвенникъ для дѣтей
Молитвенникъ для дѣтей
Микола Палкинъ
Печитальникъ
Нашй звѣрята
Надельмаєръ
Народнй казки
На добродѣйнй цѣли, комедiя
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ
Марiд в неволї
Наталка Полтавка
Образки для дѣтей за оденъ
Оповѣданя Марка Вовчка
Оповѣданя С. Макара
Образки зъ Америки
Оповѣданя Стороженка
Оповѣданя для дѣтей
Опришок Яношік
Оповідання Сороковського
Порадникъ лѣкарскiй
Пѣснословець
Псалтирь
Pid Krestom (мол. лат. буквами)
Повѣсти Устiяновича
Поезиї Гейного
Протестъ галицкихъ Русинôвъ против мадярского тысячолѣтiя
Про вôдступлене вôдъ руск. православiя
Павщина и еѣ скасоване
Покарана лож, комедiя
Повѣсти Федьковича
Подорож до краю великанів
Папьскі жарти
Пѣснословець
Перед і за кулісами
Перли, Лопатиньского
Рускiй букварь
Руско-украинска лiтература
Розказы про небо и землю
Розказы про силы природы
Робiнсонъ Крузо
Русини пряшiвскої епархiї
Свекруха, комедiя
Спомини А. Гончаренка
Словарь росийско-укр. (4 томы)
Старый Єфремъ
Сім казок
Судний день
Словаки чи Русины
Творы Гр. Квѣтки
Творы Ст. Руданьского
Тымко Гаврилюкъ
Учитель, комедiя
Хвалите Господа
Хрунеада
Хлопы и хлопска справа
Хмельницкiй и Хмельнищина
Хлѣбъ душѣ
Хлопскй пѣснѣ
Читанка для II. клясы
Читанка для III. клясы
Читанка для IV. клясы
Якъ чоловѣкъ зôйшовъ на пана
Якъ повставъ свѣтъ?
Якъ дбати о здоровле
Яблочникъ, комедiя
Як козам роги виправляють

☞ Всѣ попередй списы цѣнники книжокъ суть неваж...
SVOBODA, Box 13, Olyphant, ...

...на рôкъ 1902 — ...мае вартôсть не на ...тъ Редакція „Свобо... 50 центôвъ.

...окторъ правъ ...лянъ Чупка,

— адвокатъ, —

... N. Main St., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче водобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія. 1902

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до



Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що вып'ешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гаврілъ Маляникъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.



Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Сало! Сало!

Насъ перазъ питали за старе кр еве сало, але мы не знали, хто его продае Теперь най памятають всѣ, що старе, дво и три-лѣтнє красне сало продае въ Америцѣ лишь:

GEO. RETIK.
13—15 N. Gilbert Str., Shenandoah, Pa.

Є се оденъ зъ найстаршихъ рускихъ бизнесменôвъ въ Америцѣ. Мае красный готель, добру ґросерню и безпечно посылае грошѣ до старого краю

— ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ —
ВАСИЛЯ ТУРКА
на Сторджисъ, Па.

Продае свѣжѣ трунки и добрѣ цигарє. Мае такожъ галю — на весѣля и другѣ забавы.

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшѣ напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки доскональ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька

Юрко А Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable.
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

CHRISTIAN SCHMIDT.
203 W. Coal Str.
Shenandoah, Pa.

САЛУНІСТАМЪ ДО ВѢДОМОСТИ!

Я утримую на складѣ найлѣпшѣ напитки, якъ темпереційну соду, джиндерейлъ, саспрела, пиво въ бутелькахъ бѣле и червоне, вайсъ біръ и портеръ.

Ану салуністы спробуйте, а переконаете ся!

ОДИНОКИМЪ

найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:

ВАСИЛІЙ САРИЧЪ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякій друкарскій працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потрѣбно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y.

Чи суть чуда на свѣтѣ.

Такъ пытають себе люде, котрѣ, можна сказати, чудеснымъ способомъ були вылѣченѣ зъ рôжныхъ тяжкихъ недугъ.

Не були се чуда, лише знанє.

Хто терпить на яку не-будь хвороту, а хоче зъ неи вылѣчити ся; хто бажае прійти до давного доброго здоровля, силы и меткости — най уважно прочитае тыхъ колька стрѣчокъ.

ЧУЛИ ВЫ ВЖЕ ДЕЩО О ПРОФЕСОРѢ COLLINS?

Без сумнѣву, що такъ, бо его слава и звѣсне имя лунають по цѣлôмъ свѣтѣ. Вôнъ студіювавъ много, не лишь на славныхъ европейскихъ університетахъ, але такожь и въ Америцѣ. Довгѣ лѣта старавъ ся набрати досвѣду и доскональ въ ся въ лѣкарскôй штуцѣ швидко, тымъ бôльше, що природа надѣлила его незвычайными здôбностями, быстротою и великимъ розумомъ.

Днесь професоръ Collins є славнымъ на весь свѣтъ, а не лише звычайнѣ люде удають ся до него о помôчь въ разѣ недуги, але й найлѣпшѣ лѣкарѣ засягають его рады, тай просять о выясненє, наколи не можуть поняти симптому якоись недуги.

Можна смѣло твердити, що кого вôнъ не вылѣчить, того вже нѣхто на свѣтѣ не уздоровить.



ПРОФЕСОРЪ COLLINS ПРОВОДИРЕМЪ ЛѢКАРѢВЪ ВЪ ЛЯБОРАТОРІИ.

Сей зручный а славный лѣкарь заложивъ институтъ пôдъ именемъ „The Professor Collins New York Medical Institute", 140 West 34th St. въ Ню Йорку, абы тымъ лекше мôгъ спѣшити зъ помочію страдаючôй людскости.

Въ тôмъ институтѣ тысячамъ а тысячамъ привернено вже здоровлє, а мѣжь тыми соткамъ соткамъ Полякôвъ и Словякôвъ. Зъ причины браку мѣсця подаемо ту лишь деякѣ короткѣ листы, котрѣ заслугують на увагу.

Youngstown, O., 1. вересня, 1900.

Пане Професоръ Collins!



Посылаю Вамъ свою фотографію въ довôдъ, що я вже здорôвъ. Через 5 лѣтъ бувъ я недужій. Оденъ лѣкарь твердивъ що мою мешна нездоровѣ, другій, що мушкулы затвердѣли, третый, що мôй міхуръ въ непорядку и т. д. Безлѣчь гроша я выдавъ на лѣкарôвъ, а й довгій часъ лежавъ въ шпитали. Вы одни вôдъ разу познали мою хвороту, а вашѣ лѣкарства за два мѣсяцѣ привернули менѣ здоровлє.

Зъ братерскимъ поважанемъ
ВАСИЛЬ ГРИШЬ.

Detroit, Mich., 15 серпня, 1900.

Професоръ Collins въ Ню Йорку.

Высокоповажаный Пане!

Ваша слава широкою филею плыве по свѣтѣ, але наколи-бъ королѣ и цѣсарѣ свѣта знали о вашомъ глубокимъ знаню, безъ сумнѣву не дали бы Вамъ лѣчити бѣдныхъ людей, лишь задержали-бъ Васъ для себе. Менѣ стрѣтило се нещастє, що упавъ-емъ зô сходôвъ и мой вкъ ся тяжко. Мавъ-емъ порунтанѣ кости и такъ бувъ покалѣченый, що лѣкарѣ, котрѣ мене лѣчили, не робили надѣѣ на мое вылѣченє. Вы однакъ зовсѣмъ мене уздоровили. Днесь жалую лишь, що не можу Вамъ сего гôдно выгадгородити.



По вѣкъ вдячный Вамъ
ИВАНЪ ПИЛЯРСКІЙ.

Scranton, Pa., 5 липня, 1900.

Высокоповажаный Проф. Collins!



Сама не знаю, якъ выразити Вамъ свою подяку за освободженє мене вôдъ тяжкои болѣзни. Я терпѣла скаженѣ болѣ въ мясняхъ, кололо мене въ боцѣ и въ крижахъ. Ахъ! страшно я терпѣла. Радила-мъ ся многихъ лѣкаровъ въ краю, лѣчили мене професоры зъ Пешту, та все безъуспѣшно. Мабуть вже не буду вылѣченою, такъ гадала я собѣ, однакъ, прійшовши до Америки за сыномъ, удала-мъ ся до Васъ о помôчь. Лѣкарства, котрыхъ Вы менѣ два разы прислали, здѣлали тѣ чудеснѣ наслѣдки, що днесь дякувати Господеви — чую ся здоровою

Зъ дякою и поважанемъ
МАРІЯ КОРЕШКА.

Pocahontas, W. Va., 6 мая, 1900.

Любый Пане Професоръ!

Най Вамъ Господь Богъ заплатить за Вашу помôчь. Шѣсть лѣтъ була я недужа, удавала ся до докторôвъ, але безъ успѣху, бо они не могли розпôзнати хоробы. Кождый говоривъ инакше. Прійшло ся вже лагодити на смерть. Але на конець захотѣло ся ще разъ попробувати и нынѣ дякую Богу, що удала-мъ ся до Васъ. Вашѣ лѣки усунули болѣ; днесь я сильна, здорова, а навѣть потовстѣла. Люде говорять, що выглядаю о 10 лѣтъ молодшою.



Зъ краснымъ поздоровленемъ
АННА КОВАЧИКЪ.

ВЕЛИКА ЗРУЧНÔСТЬ ПРОФЕСОРА COLLINS-А
въ лѣченю мущинъ, женщинъ и дѣтей, вôддаленыхъ тысячѣ миль.

Въ лѣкарскôмъ знаню суть звѣстнѣ деякѣ симптомы, котрѣ описанѣ, дають можнôсть зовсѣмъ докладно пôзнати яку-будь хоробу. Наколи хорый выповнить слѣдуючѣ пытаня тай пôшле ихъ професорови Collins-ови, то вôнъ пôзнае докладно его хоробу. Не треба ѣхати до Ню Йорку — напишѣть лишь:

Чи кашляєте?	Болить васъ по ѣдженю?
Вонѣтуєте?	Маєте заворотъ головы?
Худнете?	Свербить васъ скôра?
Маєте уплавы?	Маєте обложеный языкъ?
Чуєте ся зле?	Трясуть ся вамъ руки?
Маєте невральґію?	Бє вамъ сильно серце?
Болить васъ въ боцѣ?	Чуєте гнѣтъ на серци?
Маєте грязь?	Чи мучить васъ сонъ?
Болить васъ цѣле тѣло?	Чи чуєте бôль въ костяхъ?
Болять васъ уха?	Маєте бôль въ плечахъ?
Маєте злый апетитъ?	Чуєте бôль при урипованю?
Терпите на бѣлѣ уплавы?	Воркоче вамъ въ кишкахъ?
Чуєте ся пригнобленымъ?	Маєте за магке тѣло?
Пече васъ въ горлѣ?	Маєте недугу матицѣ?
Маєте слабый зôръ?	Перемерзаєте швидко?
Лякаєте ся легко?	Воняе вашь пôтъ?
Росчулюєте ся скоро?	Чуєте горячу кровъ?
Маєте твердый столець?	Терпите на заразливу хоробу?
Маєте короткій вôддыхъ?	Обрыджуе ся вамъ ѣдженє?

УРЯДОВІ годины: вôдъ 10 до 1 по пол.; вôдъ 2 до 5 веч.

Въ недѣлю лише вôдъ 10 до 1 по пол

Лѣки посылае ся через експресъ до кождои мѣсцевости въ Сполученыхъ Державахъ.

Можете писати якою не-будь мовою

ЛИСТЫ АДРЕСУЙТЕ:

Professor Collins New York Medical Institute,
140 West 34th Street. NEW YORK.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
58 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе такожъ грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА

МИХАЙЛО БОСАКЪ,



Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовѣ до Ню Йорку.

Продае правдиву краёву палюнку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американьскѣ трунки.

Задармо потверджуе всякѣ паперы и дае раду, бо есть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa

ДІЯМЕНТОВИЙ ЕЛЄКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,



званий також хрестомъ Вольта, зістав відкритий кілька літ тому в Австриї, а задля своїх великих приметъ розповсюднив ся скоро в Німеччині, Франциї, Скандинаві, і других европейских краях, где нині уважають его за найсильнійше средство против ревматизму і других слабостей.

Електричний Діяментовий Хрест лічить руматизм мускулів і суставів, невралґію, болї в цілім тілї, нервовість, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, гистерию, параліж, трясенє, удар, епілепсію, танець сьв. Віта, пальпітацию, нервовий біль голови, і всї слабости нервового системи. Его добродійний вплив видно вже по кількох годинах, хотяй часом треба на него ждати кілька день.

Коштує долара, при чім ґарантує ся, що принесе стілько користи, що найлїпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 рази тілько. Ніхто в родині, хорий чи здоров, не повинен бути без Електричного Хреста, сего найлїпшого средства против слабостям. Пришли долара, а ми пішлемо тобі оплачений оден Електричний Діяментовий Хрест, або 6 за 5 долярів. Тисячі листів від осіб, котрих вилїчив сей Хрест, суть достаточним доказом его сили. Ось два з них: Малам болї через много літ; тепер есьм здорова. Діям. Елект. Хрест вилїчив мене. Кароліна М Пітерсен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов Панове: Вже 3 місяці ношу Діям. Електр. Хрест. Давнійше мав я болї в моїх плечах, так що не міг грати на скрипці. Тепер чуюсь зовсім добре. З поважанем. W. Simon, учитель. Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72,
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ:

Федько и Колодѣй.



ДАРОМ **14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕННИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР!** Днесь предкладаємо одну з найлїпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну **$40 щирозолотій годинці**. Всїм любителям тої класи годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсїм даром слїдуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої піни, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. піни цигарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сїрники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. **$4.98** і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт єсли не подобають ся. Де нїт експресового офісу треба $4.98 післати з ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єсли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопеску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дженеса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Напротивъ рускои плебаніи.



Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПÔШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѣ не розпыхають черева нашою працею.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПÔЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвенія

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
17—02 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.



Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. ц. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блокъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 12—

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2533.
Night Call 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожь свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помôчнѣ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнѣ лініи дуже тано.



Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рус ои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ.
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенѣ. Такожь робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантуе

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае такожь „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.



300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

B. J. Keogh.

Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЕ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str
SHENANDOAH, PA.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЪ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескѣ складно и дешево.

Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,

Першо-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжи 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вôбрати,
Той не мусить у жидовски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Ґеравтъ, дурный гою!"

19



Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и таньо обслужить.

СВОБОДА

Рôчникъ девятый.

Змѣстъ за рôкъ 1901.

I. Поезія.

Стихи — пісні — розмови.

II. Проза.

1) Оповіданя, повістки, розповідки, казки. оригінальні або народні.

Переклади.

2) Вступні, полемічні, політичні і поучаючі статі. — Розправи. — Розвідки. — Відозви.

3) Дописи.

СПОЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ:*)

Connecticut:	— Ansonia (4) чч. 4, 10, 24, 32. — Derby (2) чч. 20, 21. — Waterbury (1) ч. 36.	7
New Jersey:	— Jersey City (2) чч. 22, 33. —	2
New York:	— Brooklyn (2) чч. 6, 48. — Buffalo (1) ч. 46. — Cohoes (2) чч. 38, 39, 48. — Elmira (1) ч. 43. — New York (7) чч. 1-2, 9, 18, 44, 46, 49, 52. — Troy (1) ч. 49. — Yonkers (3) чч. 1-2, 11, 41.	18
North Dakota:	— Balfour (4) чч. 5, 7, 10, 13. — Casselman (1) ч. 12.	5
Pennsylvania:	— Carnegie (1) ч. 35. — Cumbola (1) ч. 50. — Hazle Creek (1) ч. 17. — Manown (1) ч. 8. — Mayfield (1) ч. 44. — McAdoo (1) ч. 27. — Mt. Carmel (4) чч. 1 2, 27, 30, 42.—Northampton (2) ч. 23, 51. — Olyphant (1) ч. 30. — Preston (1) ч. 37. — Shamokin (3) чч. 1-2, 23, 26. — Shenandoah (1) ч. 52. — Yatesborough (1) ч. 46.	19
Rhode Island:	— Woonsocket чч. 15, 16.	1
Virginia	— Yale (2) чч. 3, 6. — —	2
Філіпіньскі острови	чч. 11, 25. — —	2
		56

КАНАДА:

Alberta:	— Beaver Creek (2) ч. 19, 21. — Edmonton (3) чч. 25, 29, 32.	5
Assiniboa:	— Coalfields (2) чч. 10, 14. — Yorkton (2) чч. 3, 39.	4
Manitoba:	— Brokenhead (1) ч. 4. — Dauphin (2) чч. 12, 24. — Elm Valley (1) ч. 27. — Ethelbert (5) чч. 6, 20, 30, 35, 51. — Gimli (1) ч. 37. — Sifton (6) чч. 7, 28, 29, 31, 43, 50. — Stuartburn (5) чч. 3, 8, 15-16, 26, 41. — Valley River (2) ч. 8, 43. — Venlaw (1) ч. 18. — Winnipeg (12) чч. 5, 11, 13, 15-16, 17, 28, 30, 31, 40, 42, 48, 51.	36
Saskachewan:	— Rosthern (1) ч. 47.	1
		46

БРАЗИЛІЯ:

Парана-Курітіба (2)	чч. 41, 47.	2

N 10

СТАРИЙ КРАЙ:

Галичина:	— чч. 19, 20, 22, 31. Листи з старого краю, М. Л. чч. 45, 46, 49, 52. (I—IV).	8
Україна:	— чч. 3, 4, 9, 13, 17, 18, 22, 24, 26, 29, 33, 34, 36, 44, 47, 48, 50.	17
Росия:	— ч. 24.	1
		26

Сума дописей з всіх Русей за р. 1901	130

4)

Переглядъ тыждневый, — Новинки, — Всячина, мѣжь котрою находить ся богато поучаючихъ статейокъ, — Смѣшне и Справы „Р. Н. Союза" находять ся въ каждôмъ числѣ.

*) Число в скобках показує кілько було дописей за цілий рік з даного місця. Числа не обнимають дописей...